

Könyvtári Hírlevél

*A Borsod-Abaúj-Zemplén
megyei könyvtárak tájékoztatója*

III. évf. 2. szám

2005. július

A NAGY KÖNYV

TOP 12

Fontos állomásához érkezett a Nagy (Könyv) Játék. A heteken, hónapokon át tartó, az olvasó, és a szépirodalmi alkotások iránt kevésbé fogékony közönséget egyaránt megmozgató össznépi játék fontos állomása a TOP 12 megszületése. A könyvszakma lelkesedése által ébren tartott, a televízió jóvoltából pedig az egész ország közvéleménye előtt ismertté vált "Nagy Könyv" nyári pihenőre készül, hogy majd októberben új életre kelve folytatódjék a szavazás, és a nézők elé kerülhessenek a TOP 12-be bekerült regényekből készült kampányfilmek...

Bár még nincs itt az ideje a mérleg készítésének, annyi bizonyos: a Nagy Könyv hasznos kezdeményezés. Lehet, hogy a 12-es listát sokak vitatják, hiszen érdeklődésüknek, ízlésüknek megfelelően szívesebben látnák saját kedvenceiket a "legjobbak" között, már ha egyáltalán beszélhetünk ebben a nemes vetélkedőben legjobbokról... Aligha kétséges, hogy sokan vannak, akik számára annak idején amolyan "le sem lehet tenni" olvasmány volt Gárdonyi Géza Egri csillagok-ja, vagy épp a Jókai regények. És ezek meg ezek tanulták Saint-Exupérytól, hogy "jól csak a szívével lát az ember". Fekete István, Molnár Ferenc, Szabó Magda ugyancsak sokak kedvencei. A külföldiek között meglepéssel üdvözölhetjük Bulgakov, Marquez vagy épp Orwell nevét. Az is természetes, hogy az országhatárokon átrepülő Harry Potter Kathleen Rowlingot is beemelte a TOP 12 szerzői közé.

Azt, akit mégis csalódás érne, mert nem találja kedvencét (kedvenceit) a címek és szerzők között, azzal vigasztaljuk, hogy ebben a játékban igazából csak nyertesek vannak, vesztesek nincsenek.

S a nyertesek közt is a legtöbbet nyertek maguk az olvasók, elsősorban azok, akik a megszokottnál többször vettek kezükbe regényt, novelláskötetet.

Az olvasótábor növekedését, amit a játék hatásaként reméltünk, ma még, sőt, egy jó ideig még nem lehet lemérni.

A második körben leadott 250 000 szavazat azonban biztató szám. Gondoljuk csak el, közülük hányan vitatták meg a döntést hozzátartozóikkal vagy baráti körben!

Úgy gondoljuk, hogy az utolsó fordulóban még fokozódni fog az érdeklődés. Önmagában jó dolog, hogy irodalomról, regényekről, írókról beszélgetünk. Jó, hogy ismert és megbecsült közéleti személyek, művészek mondják el a tárgyban véleményüket, példával szolgálnak. Felébresztik bennünk a kedvet, hogy ledolgozzuk jónéhány olvasásbeli adósságunkat, s talán még abban is segítenek, hogy néhány fiatal, tehetséges, ám ma még csak pályakezdőnek számító fiatal magyar író elindítanak a magyar, sőt a nemzetközi (el)ismertség útján. Tehát most rövid szünet, aztán ősszel ismét hagy folytatódjék a játék!

A Nagy Könyv TOP 12 listája abc sorrendben:

1.	1984	Orwell, George
2.	A Gyűrűk Ura	Tolkien, John Ronald Reuel
3.	A kis herceg	Saint-Exupéry, Antoine de
4.	A Mester és Margarita	Bulgakov, Mihail Afanaszjevics
5.	A Pál utcai fiúk	Molnár Ferenc
6.	Abigél	Szabó Magda
7.	Az arany ember	Jókai Mór
8.	Egri csillagok	Gárdonyi Géza
9.	Harry Potter és a bölcsek köve	Rowling, Joanne Kathleen
10.	Micimackó	Milne, Alan Alexander
11.	Száz év magány	García Márquez, Gabriel
12.	Tüskevár	Fekete István

Dr. K. L.

Regények csatája, avagy párbaj a kedvencért

Az olvasást népszerűsítő televíziós játék, A Nagy Könyv eseményei között nem kis szellemi izgalmat jelentettek a képernyőn zajló párbajok, amelyek során a nézők által megszavazott TOP 100-as listából való kedvenc ügyeikért küzdöttek ismert személyiségek.

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár 4 munkatársa - köztük jómagam is - e játékos párbajon vett részt az MTV stúdiójában.

Az új irodalmi műsor a bírósági tárgyalások menetét követte, bár nem voltak "súlyos" ítéletek.

Ottjártunkkor két könyv vetélkedett egymással, Závada Pál : Jadviga párnája, valamint Jane Austin: Büszkeség és balítélet című regénye.

A bírónő Krizsó Szilvia volt. A párbajt a Bestseller népszerű műsorvezetője, Lévai Balázs és Réz András író-filmesztéta vívta.

Réz András a Závada könyv mellett érvelt, Lévai Balázs az Austin-könyv mellé adta le voksát.

Az adás kezdetén mindkét könyvet pár percben bemutatták a "védők". Érveket sorakoztattak fel kedvenceik mellett, majd következtek a hiteles tanúk. Lévai két tanúja Rácz Zsuzsa író és Séllei Nóra, a Debreceni Egyetem docense volt.

Mindketten kiválóan állták a védő keresztkérdéseit.

Réz András tanúi Deák Krisztina rendező, valamint Lopusni Zsuzsa könyvtáros volt.

A védők célja az volt, hogy meggyőzzék az Esküdszéket, azaz minket arról, hogy az általuk ismert regény méltó a támogatásra.

Az esküdszékben 8-an vettünk részt. 4 fő a győri Kisfaludy Károly Megyei Könyvtárból és mi négyen Miskolcra. A forgatás jó hangulatban zajlott.

6 : 2 arányban a Büszkeség és balítélet nyert.

A regények csatája szórakoztató módon kedvet csinált az olvasáshoz.

Sz. B.

Irodalmi koktélpártik a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban

A Nagy Könyv meghirdetésekor arra kerestük a választ, hogyan tudná könyvtárunk a legjobban felkelteni az érdeklődést a játék iránt, pontosabban azok iránt a mélyebb tartalmak iránt, melyeket ez az "össznépi" könyves vetélkedő kimondva, vagy kimondatlanul célul tűzött maga elé. Így esett a

választásunk az irodalmi koktélpárti műfajára, azaz olyan klubszerű, szabad véleménycserére, jóízű beszélgetésre alkalmas találokzóra, ahol ismert, a helyi közéletben gyakran szereplő személyiségeket látott vendégül a könyvtár.

Három alkalomra összesen 12-en fogadták el a meghívást (ide számítva Lehoczky Lászlónak, a miskolci Speciális Mentők vezetőjének kísérőjét, a népszerű Mancsot is). A résztvevők között üdvözölhettünk színészeket, politikusokat, festőművészt és zeneszerző-karnagyot, valamint a TV népszerű Megasztár vetélkedőjének ismert szereplőjét.

A három alkalommal sorra került baráti beszélgetéseken a vendégek hitet tettek az irodalom, az olvasás és a könyvek iránti elkötelezettségük mellett. Beszéltek gyermek- és ifjúkori élményeikről, amelyek meghatározták e viszony kialakulását. Szóltak az iskola és a könyvtár szerepéről az olvasóvá nevelésben, de egyetértettek abban is, hogy a szülői ház meghatározza az indítást az első, semmivel nem pótolható igazi olvasmányélménnyel. Természetesen szó esett a kedvencekről is. Ki az útikönyvek elkötelezett híve, ki a drámákat, színdarabokat kedveli leginkább, de olyan is akadt a vendégek között, akinek felüdülést jelent a sportkönyvek olvasása.

S azt is megtudhattuk, miért olyan kiváló könyv Hrabal: Őfelsége pincére voltam című műve.

A koktélpártik közönsége kiválóan szórakozott, és szórakozva igen sokat tanulhatott is.

Czikora Ágnes, a Miskolci Televízió népszerű szerkesztője hozzáértően, szellemesen és megnyerően látta el a moderátor, azaz a háziasszony szerepét.

Úgy gondoljuk, akik jelen voltak a beszélgetéseken, szép élményekkel gazdagodhattak.

Dr. K.L.

Olvasótáboroztunk... Jósvafőn

A II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár Gyermekkönyvtára a Nagy Könyv programsorozat keretében "Szeressétek a könyvet, a tudás forrását!" címmel háromfordulós műveltségi játékot hirdetett 5. és 6. osztályos diákok számára.

A vetélkedő győztesei -24 tanuló- 2005. július 18 és 23 között jutalomként a barlangok és források övezte, festői szépségű Jósvafőn, a Tengerszem Szállóban táborozott.

Sokféle élmény, gazdag program várt a gyerekekre. Találkozhattak számos nagyszerű ifjúsági regény

szerzőjével, Nógrádi Gáborral, aki még az írás rejtelseibe is bevatta hallgatóit. Élvezetes "mesedélután" tartott Kormos Erzsébet író is, aki a "Baradlamanók" varázslatos világába kalauzolta el a gyerekeket. Az író meseregényének szereplőit a kis táborlakók mézeskalácsból formázták meg, majd írókával díszítették. Megismerhették Fecske Csaba költő -a közeli Szögliget szülöttje- gyermekkorát, költészetének szépségét és természetközelségét. Egymás megismerését Szabó Virág drámapedagógus játékos "órája" segítette.

Az Aggteleki Nemzeti Park Oktatóközpontjának munkatársai igényes és élvezetes foglalkozásokat tartottak. A növényiszövés, a földfestés és gipszöntés rejtelseibe is bevatták kis csapatunkat.

Természetesen mi Gyermekkönyvtárosok is igyekeztünk emlékezetessé tenni a gyermekek számára ezt a hetet. Különböző játékokban vehettek részt, elsajátíthatták az üvegfestés és az origami "tudományát", valamint a görög tánc alapjaival is megismerkedhettek.

A közös élmények, a gyerekek lelkesedése és a jövőt érintő kérdéseik megerősítettek minket abban, hogy olvasótáborra szükség van, és a megyei könyvtárnak ezt az újjáélesztett hagyományát folytatnunk kell.

Az egyik kisfiú, Gál László így fogalmazott olvasótábori élményeiről:

"Minden íróval való találkozás kellemes volt. Az éjszakai túra nagyon tetszett. Nagyon jók voltak a táncórák és a kézműves foglalkozások is."

M.K.

* * *

MŰHELY

Az olvasó gyermekekért - a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár Gyermekkönyvtárában

"Valamint a házat is alulról kezdik építeni, azonképpen a magyar irodalom olvasóközönségének nevelését is alul a gyermekeknél kell kezdeni."

Benedek Elek

A II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár Gyermekkönyvtára a fenti sorokat választotta ars poéticájául. Nem véletlenül. Mi, gyermekkönyvtárosok hittel valljuk, hogy az olvasás gyönyörűségének kisgyermekkorban való megismertetése az egészséges személyiségfejlődés fontos alappillére.

Tevékenységeink, programjaink, foglalkozásaink, rendezvényeink ezért a célért és ebben a szellemben szerveződnek nap mint nap.

Ezeknek a foglalkozásoknak a fő jellemzője, hogy a résztvevő gyerekek játékos formában sajátítják el a könyvtárban való tájékozódás különböző formáit; felfedezhetik a közös játék és a közös alkotás örömet, kreatív készségeiket is bebizonyíthatják, és az olvasmányélmények sokféle megjelenítésére is teret kapnak. Megismerhetik a modern információk nyújtotta lehetőségeket is. Informatikai foglalkozásainkon a CD-ROM-ok, a számítógépes katalógus és az elektronikus könyvtárak használatára

épülő feladatok megoldása vár a téma iránt érdeklődőkre.

Az alábbiakban a könyvtárhasználat elsajátítását, és néhány, a témafeldolgozást célul kitűző csoportos foglalkozásról szólnék a teljesség igénye nélkül.

A Csudáknak éve című könyvtári órán az 1848-as eseményeket követjük nyomon korabeli dokumentumok és folyóiratok segítségével. Miskolc története című várostörténeti foglalkozásunkon a tanulók könyvek, archív folyóiratok, képeslapok és fotók segítségével ismerhetik meg Miskolc gazdag történelmi hagyományait, építészeti emlékeit, és neves szülötteit. A Természet múzeumai c. könyvtári "együttlét" célja az ismerkedés hazánk nemzeti parkjaival, legjelentősebb természetvédelmi területeivel, növény- és állatvilágával kép- és hanganyag alapján. Akik az Ég és Föld titkai című foglalkozásunkat választják, a bolygókról, Földünk csodáiról és rejtélyeiről, valamint a természet jelenségeiről tájékozódhatnak.

A gyerekek számára szervezett programok is sokszínűségről tanúskodnak. A Gyermekkönyvtárba látogatók találkozhatnak kedvenc írójukkal, költőjükkel. Igényes bábműsoroknak és zenés színházi előadásoknak tapsolhatnak. Zenei kultúrájuk megteremtését és elmélyítését koncertek, táncházak és zenés mesejátékok segítik. Elsajátíthatják a különböző népi mesterségeket (fazekasság, csuhés) a szakma neves művelői irányításával. A kézműves technikák sokféleségét - fonalgrafika, origami, quilling - kínáljuk klub- és csoportfoglalkozás keretében egyaránt.

A Gyermekkönyvtár "kis olvasói" diaképes előadásokon, vetélkedőkön, illusztrációs és levelezős játékokon is részt vehetnek. Az új tanév kezdetén újra programokkal, foglalkozásokkal várja olvasóit. Olvasótáboroztunk ... Jósmafőn címmel - diaképes élménybeszámolót tartunk a volt, és a leendő táborlakóknak. A tiéd újra itt a tér című rendezvénysorozat részeként Betűk között, könyvek között címmel könyvtár- és katalógushasználati foglalkozáson vehetnek részt az érdeklődő alsósok és felsősök. Az óvodásoknak játékos könyvtári "ismerkedési" délelőttöt tartunk. Az Ügyes Kezek Klubjában az üvegmatrica festést, a növényszövést és a papírcsíktechnikát sajátíthatják el a gyerekek és szüleik egyaránt. Benedek Elek születésnapját -a Népmese Napját- Mese-Vár c. programmal ünnepeljük. Vetélkedőt, könyvtári

"rajzórát"és CD-ROM-os foglalkozást tervezünk e jeles napra. Könyvmoly kerestetik címmel levelezős műveltségi játék indul, melynek öt fordulójában egy-egy irodalmi mű megismerése, és a hozzá kapcsolódó érdekességek összegyűjtése vár a résztvevőkre. A Nagy Könyv 12-es listájához kapcsolódva könyvillusztrációs pályázatot hirdetünk.

A kérdés azonban természetesen az, hogy a Gyermekkönyvtár itt felvázolt tevékenysége eléri-e célját, azaz növeli-e a gyermekek olvasási kedvét, könyvszeretetét. Csillogó tekintetük, lelkesedésük, információéhségük, szeretetmegnyilvánulásai és a kikölcsönzött dokumentumok számának növekedése mind azt sugallja, hogy jó úton haladunk.

Az egyik kislány - Valcsev Petra - írásban fogalmazta meg amit gondol.

Íme:

"Én amikor először jártam ott nekem nagyon tetszett. Először is lehet ott játszani a bábokkal, és számítógéppel, lehet ott kikölcsönözni könyveket. Én például nagyon szeretem a tudományos könyveket. És például lehet ott foglalkozni és nagyon jókat és érdekeset. Én szerintem még az a könyvtár még 200 évig is működjön."

* * *

HASZNOS WEBOLDALAK

<http://nepzene.kfki.com/>

A magyar népzene kutatók tevékenységének köszönhetően a hazai népzenei archívumokban Európa legnagyobb népzenei gyűjteménye alakult ki, amely a Dunántúltól a messzi Moldváig, a Felvidéktől a Délvidékig a teljes magyar nyelvterületet átfogja. A kulturális örökségünk részét képező, rendkívül értékes zenei anyagból ad ízelítőt ez a weboldal. Az adatbázis az új stílusú népdalok keletkezését megelőző időkből származó dallamanyagot tartalmazza. Érinti az öt nagy népzenei dialektus terület mindegyikét, a történelmi magyar vármegyék többségét. Szól az énekes és hangszeres

előadásmódról, a népelet minden területét átfogó zene változó hangulatairól, a keservesek, balladák komor világától a népi tánczenén és lakodalmi muzsikán keresztül a pajzán szövegű, vidám hangvételű pásztordalokig. Az adatbázis a népdalok különféle ismérvek alapján történő keresését teszi lehetővé, azaz a dallampéldák, dallamtípus és kotta szerinti keresést. Az adatbázisban található népdalok legfontosabb gyűjtési adatain túl azok lejátszására, kottaképük megtekintésére, bekottázható dallamrészletek keresésére is mód nyílik. A népdalok az MTA Zenetudományi Intézet archívumából, a Néprajzi Múzeumból és magángyűjteményekből származnak.

<http://www.kepido.oszk.hu/>

Az adatbázist a Széchenyi Terv Információs Társadalom- és Gazdaságfejlesztési Program keretében, a Miniszterelnöki Hivatal Informatikai

Kormánybiztossága támogatásával az Enciklopédia Humana Egyesület készítette. Továbbfejlesztésére 2004-ben nyílt lehetőség az IHM-ITP-11-es pályázat keretében az Informatikai és Hírközlési Minisztérium, az Oktatási Minisztérium és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma anyagi és erkölcsi támogatásával. Az adatbázisban történelmünk sorsfordulóit, a mindennapok és ünnepek eseményeit követhetjük nyomon a kezdetektől a második évezred végéig. Az időrendben felsorolt szikár tényeket a tárgyi és szellemi kultúra emlékeivel, korabeli és később született képzőművészeti alkotásokkal illusztrálják. A képanyag az 1995 és 2001 között kiadott Encyclopaedia Humana Hungarica CD-ROM taneszköz-sorozat javított és bővített időrendjére, valamint az Országos Széchényi Könyvtár digitalizálási munkái során keletkezett képanyagra épül.

<http://pim.hu>

A Petőfi Irodalmi Múzeum adatbázisai közül a Díjak és Díjazottak adatbázis az 1945 után kiosztásra került magyar vonatkozású, illetve alapítású díjakat tartalmazza, elsősorban a kulturális, azon belül is az irodalmi díjakra összpontosítva. Az adatbázis a díjak és díjazottak nevén túl a díjak keletkezési körülményeit, jogszabályi háttérét, az alapítás idejét, az alapító(k) nevét, a díjazottak körét, a díjjal járó pénzeszegek, ajándéktárgyak mibenlétét, az esetleges díjvariánsokat és a kiosztás idejét is igyekszik feltárni - megfelelő források híján azonban a legtöbb esetben eme adatmezők üresek, hiányosak. A díjazottak esetében a néven-névvariánson túl a születési, halálozási évszámot és a foglalkozást, alkalmanként a munkahelyet is megadja az elismerésben részesültek könnyebb azonosítása végett. Ahol lehet, az érmek képét, illetve a plakettet készítő művész nevét, és a díj pontos leírását is közli. Nem tesz különbséget a Magyarországon és a határainkon túl, illetve az emigrációban alapított, állami, hivatalos, szakmai, egyesületi és a magándíjak között. Az adatbázis jelenleg mintegy 3356 díjat és 28824 díjazottat tartalmaz. Alapműve a kétkötetes "Díjasok és kitüntetettek adattára" című kiadvány.

S.M

* * *

JÓ TUDNI

Könyvtáros-asszisztens tanfolyam

Idén is indul könyvtáros-asszisztens képzés a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban, szeptemberben. Várjuk az érdeklődők jelentkezését.

További információk kérhetők Szilágyi Sándorné igazgató-helyettestől. (46/503-122)

★

Könyvtárbemutató film készült a Megyei Könyvtárról

Az elmúlt évben elkészült az a film, mely a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárat mutatja be. A rövid történetet és szolgáltatásokat ismertető film mellett három reklám jellegű összeállítás is készült, melyek alkalmasak arra, hogy a helyi televízió is bemutassa őket. A film jól használható könyvtárismereti órákon. A Megyei Könyvtárban, néhány községi és városi könyvtárban már megtekinthető.

★

Régi dokumentum - új forma

Manapság, a fejlett információ technológia világában egyre nagyobb mértékben nő a közgyűjteményekben a digitális tartalmak mennyisége. Újabb és újabb könyvtárak alakítják ki saját elektronikus könyvtáraikat, amelyeket bárki elérhet az Interneten keresztül. Az eredetileg is számítógép segítségével létrehozott dokumentumok mellett megjelennek a régi, értékes könyvek, folyóiratok digitális változatai. Ennek elsődleges célja az, hogy megóvjuk azokat az utókor számára, ugyanakkor ne korlátozzuk használatukat. Erre a legalkalmasabb módszer a digitális forma. Ennek szellemében készült a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár digitalizálási programja is, melynek keretében már eddig is egy sor CD ROM-on tárolt dokumentum jött létre. Ezek a Könyvtár Helyismereti Gyűjteményében hozzáférhetők.

Íme néhány cím:

Szülőföldünk, Észak-Magyarország régi képeslapokon (2004)
 Miskolci Kirakat (1936)
 Történelmi Közlemények Abaúj-Torna Vármegye és Kassa Múltjából (1910-1918)
 A magyar polgárnak törvény szerént való rendes örökösse (1799)
 A világnak közönséges története 1-8 köt. (1796-1809)
 A Miskolczi Kir. Kath. Gymnasium története (1895)
 Kossuth album (1898)
 Lillafüredi Fürdőújság (1938. 1-2 sz.)
 Felső Magyar-Országi minerva (1834)
 A miskolczi árvíz és áldozatai (1879)

Magyar Museum (1789)
 Népregék, népmondák (Tompa Mihály, 1846)
 A Miskolczi Ev. Ref. Főgimnázium története (1895)
 Miskolcz várossa nemes és adózó lakossai részekre tett, s tekintetes nemes Borsod Vármegye által is megerősített statutumok, vagy rendszabások (1828)
 Az Észak-Magyarország 1957 és 1960 között megjelent kötetei

A digitalizált, elsősorban helyismereti értékkel bíró dokumentumok egy része hamarosan elérhető lesz a Megyei Könyvtár honlapján keresztül is. Ezáltal könnyebbé válhat a kutatás, s reményeink szerint segítheti az iskolai oktatást is.

* * *

Internet Fiesta

Az Internet kultúra népszerűsítését szolgáló világméretű programsorozat, az Internet Fiestát évente rendezi meg az Internet Society.

Az idén a fesztivál 7. alkalommal került megrendezésre, melynek középpontjában az információs és kommunikációs technológiák álltak.

A 2000. évtől Magyarország is csatlakozott az I. F. akcióhoz, amelyben a legnagyobb szerepet a könyvtárak vállalják a programok szervezésével, szolgáltatások népszerűsítésével.

A cél az, hogy minél szélesebb körben megismertessék a digitális kultúra, az új írásbeliség lehetőségeit, és hozzáférhetővé tegyék az erre épülő szolgáltatásokat.

Ennek keretében szerveztünk mi is gazdag programokat mind a könyvtárunkban, mind más könyvtárakban, pl. Tállyán és Vizsolyban.

Március 18-án Tállyán jártunk. Először az általános iskolás gyerekek számára tartottunk bemutatót, melyet Simon Mária, a Megyei Könyvtár munkatársa vezetett.

A "Hasznos helyek az Interneten" magában foglalta az Internetes keresők (Google, Startlap) ismertetését, beállítási lehetőségeit, a keresés lépéseit.

"Állásvadászat az Interneten" címmel az álláskeresést megkönnyítő bemutatót tartott kolléganőnk, Szaniszló Ágnes a munkanélküliek és pályakezdők számára. A bemutatók nagy népszerűségnek örvendtek. Bár a számítógépek korlátozott száma a lehetséges résztvevők számát is behatárolta, igyekeztük minden jelenlévő érdeklődését kielégíteni.

A résztvevők a következő URL címeken böngésztek:

<http://www.jobpilot.hu/>

A Munkaügyi Központ honlapján :

<http://www.bazmmk.hu/>

Valamint online ujságban :

<http://www.megyepro.hu/kategoria/b/Borsod-Abauj-Zemplen-hirdetes.php>

Március 23-án Vizsolyban ismét a gyerekekkel találkoztunk, és megismertettük velük az internetes keresés számos lehetőségét, többek között bemutattuk a II. Rákóczi Ferenc honlapját, katalógusát. A legkedveltebbek azonban mégis a játékok, képeslapküldés és a háttérképek letöltései voltak.

Sz.B.

JOGSZABÁLYOK, RENDELETEK

5/2005. (I. 19.) Korm. r. a többcélú kistérségi társulások által ellátott egyes közszolgáltatások 2005. évi normatív működési támogatásáról

26/2005. (II. 11.) Korm. r. a többcélú kistérségi társulások által ellátott egyes közszolgáltatások 2005. évi normatív működési támogatásáról szóló 5/2005. (I. 19.) Korm. r. módosításáról

36/2005. (III. 1.) Korm. r. a többcélú kistérségi társulások megalakulásának 2005. évi ösztönzéséről és modellkísérletek támogatásáról

48/2005. (III. 23.) Korm. r. a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény hatálya alá tartozó munkáltatóknál működő szakszervezetek reprezentativitásának megállapításáról

60/2005. (IV. 4.) Korm. r. a többcélú kistérségi társulások által ellátott egyes közszolgáltatások 2005. évi normatív működési támogatásáról szóló 5/2005. (I. 19.) Korm. r. módosításáról

61/2005. (IV. 4.) Korm. r. a többcélú kistérségi társulások megalakulásának 2005. évi ösztönzéséről és modellkísérletek támogatásáról szóló 36/2005. (III. 1.) Korm. r. módosításáról

17/2005. (IV. 5.) BM-PM együttes r. a többcélú kistérségi társulások által ellátott egyes közszolgáltatások 2005. évi normatív működési támogatásáról

16/2005. (IV. 22.) NKÖM r. az egyes munkaköri megnevezésekről szóló 16/2003. (X. 29.) NKÖM r. módosításáról

* * *

Események, évfordulók

Augusztus-október

Augusztus

315 éve (1690. 08.?, Zágon) született **MIKES KELEMEN** memoáriró, műfordító, a XVIII. századi magyar prózairodalom legnagyobb alakja.

Augusztus 1.

55 éve, (1950) ezen a napon jelent meg a Szabad Népből az Elnöki Tanács törvényerejű rendelete a Magyar Népköztársaság **Kiváló Művésze** és a Magyar Népköztársaság **Érdemes Művésze** cím adományozásáról. A rendelet kimondta, hogy a két cím a magyar színpadi kultúra fejlesztésében szerzett kimagasló érdemek elismeréséül színházi, operai, film- és előadóművészek részére ítélhető oda.

Augusztus 2.

Acigány holokauszt emléknapja

1944. augusztus 2-áról 3-ára virradóan több mint háromezer cigányt gyilkoltak meg az auschwitzi haláltáborban. Magyarországon ezen az éjszakán virrasztással emlékeznek az áldozatokra.

Augusztus 4.

130 éve (1875) halt meg **HANS CHRISTIAN ANDERSEN** dán költő, regényíró, elbeszélő. Meséivel a dán irodalom világszerte legismertebb alakjává vált.

Augusztus 5.

155 éve (1850) született, **GUY DE MAUPASSANT** francia író a realista novellairás nagy mestere (Meghalt: 1893. 07. 07).

Augusztus 6.**A nukleáris fegyverek betiltásáért folyó harc világnapja**

A Békevilágtanács elnöksége 1978. július 13-i moszkvai ülészakának javaslatára augusztus 6-át, **Hirosima** atombombával történt elpusztításának évfordulóját a Nukleáris Fegyverek Betiltásáért Folyó Harc Világnapjává nyilvánította.

Augusztus 7.

65 éve (1940) született **BELLA ISTVÁN** Kossuth-, és József Attila-díjas költő

Augusztus 8.

55 éve (1950) halt meg **SCHÖPFLIN ALADÁR**. Kossuth-díjas író, kritikus, irodalomtörténész, műfordító, akadémikus, a XX. századi magyar kritika és irodalomtörténet-írás egyik kiemelkedő alakja.

215 éve (1790) született **KÖLCSEY FERENC** költő (meghalt: 1838. 08. 24). Tragikus érzelmekkel átszótt, férfias költészetének alaphangját a nemzet létkérdései körüli aggodalmi határozták meg. Költői munkáiból kiemelkedett a Himnusz (1823), mely magyar nemzeti himnusszá Erkel Ferenc megzenésítése (1844) nyomán lett.

Augusztus. 11.

Ezen a napon született 1805-ben **TOLDY FERENC** (meghalt: 1875. 12. 10), a hazai tudománytörténelem - közte az orvostörténelem - nagy egyénisége.

Augusztus. 13.

Ezen a napon hunyt el 1865-ben **SEMMELWEIS IGNÁC** nőgyógyász (született: 1818. 07. 01.), „az anyák megmentője”.

Augusztus 16.**Hontalan Állatok Világnapja**

Társadalmi nyomásra, hogy felhívják a figyelmet a következőkre: kóborállat kérdés, a menhelyekről történő örökbefogadás fontossága, a nem kívánt szaporulat megakadályozása.

Augusztus 18.**Európa nap Magyarországon**

Az Európa Nap elnevezésű találkozót 1990-től minden évben augusztus 18-án rendezik meg az osztrák határ közelében. Az ünnepségen arra az eseményre emlékeznek, amikor 1989. augusztus 19-én az Ellenzéki Kerekasztal pártjai által rendezett Páneurópai Pikniken keletnémetek százai szakították át a határt, a határőrök hallgatólagos beleegyezésével.

155 éve (1850) halt meg **HONORE DE BALZAC** francia író (született 1799. 05. 20.). Minden idők egyik legnagyobb prózaírója, a XIX. századi regényírás felvirágoztatásának kezdeményezője volt.

Augusztus 27.

75 éve született (1930) **GALGÓCZI ERZSÉBET** Kossuth-díjas író (meghalt: 1989. 05. 20.) A szociográfia eszközeivel dolgozó riportjaiban, rádiójátékokban, filmekben, a televíziós dráma műfajában a társadalomban tapasztalható politikai és morális konfliktusokat ábrázolta

Augusztus 30.

115 éve (1890.) született **REMÉNYIK SÁNDOR** költő, szerkesztő. Műveinek témájaként vallásos hit és a humanizmust tette meg. Az 1930-as évekre a transzszilvanizmus vezető képviselőjévé vált.

Szeptember 2.**A II. világháború befejezése**

1945. augusztus 6-án, illetve 9-én az amerikai légierő atombombát dobott Hirosima, illetve Nagaszaki japán városokra. Főként ennek hatására a japán vezetés - miután 1945. augusztus 14-én bejelentette, hogy elfogadja az európai háborút lezárását követően Potsdamban összeült értekezlet Nyilatkozatát - szeptember 2-án a Missouri amerikai hadihajó fedélzetén az amerikaiak előtt aláírta a kapitulációs okmányt. Ezzel a szövetségesek győzelmével véget ért az 50 milliós emberáldozatot követelő II. világháború.

Szeptember 4.

40 éve (1965) halt meg **ALBERT SCHWEITZER** Nobel-békedíjas német polihisztor, orvos, teológus, orgonaművész, zenetudós, író, a XX. század nagy humanistája

Szeptember 8.**Az írástudatlanság elleni küzdelem (alfabetizálás) nemzetközi napja**

1965. szeptember 8-án az UNESCO által Teheránba összehívott világkongresszus úgy döntött, hogy e napot az írástudatlanság elleni küzdelemnek szenteli.

Szeptember 9.

10 éve (1995) halt meg **MÓRICZ VIRÁG** író, Móricz Zsigmond leánya és Móricz Lili nővére. A II. világháború után számos regénye és útleírása jelent meg. Legismertebbek apjáról írott visszaemlékezései.

Szeptember 13.

10 éve (1995.) halt meg **CSORBA GYŐZŐ** Kossuth- és kétszeres József Attila-díjas író, költő, műfordító. Pályája során számos elismerésben részesült, Baumgarten-, József Attila-, Kossuth- és Áprily-díjat, valamint Janus Pannonius Művészeti Érmét kapott.

Szeptember 18.**A rokkantak világnapja**

E világnapot 1981 óta tartják, az akkori Rokkantak Nemzetközi Éve magyarországi szervező bizottságának kezdeményezésére.

Szeptember 21.**A Magyar Dráma Napja**

A Magyar Írók Szövetségének kezdeményezésére 1984-től minden évben szeptember 21-én ünneplik a Magyar Dráma Napját Madách Imre: Az ember tragédiája című drámájának ősbemutatója napjának tiszteletére.

Szeptember 22.**Autómentes világnap**

Az Európai Unió szeptember 22-re Autómentes Világnapot hirdetett meg. A minden évben megrendezett esemény célja, hogy felhívja a figyelmet a motorizáció és az elavult közlekedésszervezés által okozott súlyos környezeti és egészségügyi problémákra. A rendezvényre először 1997-ben került sor a franciaországi La Rochelle-ben.

95 éve (1910.) született **FALUDY GYÖRGY** Kossuth-díjas költő, Aranytollas újságíró, író, műfordító

120 éve (1885.) született **BENEDEK MARCELL** Kossuth-díjas író, esztéta, irodalomtörténész, az irodalomtudomány doktora (meghalt: 1969. 05. 30.). Alapító tagja volt a színház művészi és szociális megreformálását célul kitűző Thália Társaságnak.

Szeptember 24.

95 éve született **VAS ISTVÁN** kétszeres Kossuth-díjas költő, műfordító (meghalt: 1991. 12. 16.) Önéletrajzi műveiben költészetével egyenrangú értéket alkotott, önéletrajza egyszersmind korrajz, amely hiteles képet ad a két világháború közötti korszak irodalmi, művészeti és politikai mozgalmairól. A Kossuth-díjjal 1962-ben és 1985-ben tüntették ki.

Szeptember 25.

35 éve (1970) halt meg **ERICH MARIA REMARQUE** német regényíró (született: 1898. 06. 22.). Számos regényt írt, amelyekben társadalmi hangulatkép formájában dolgozta fel a német köznapi történelemnek az I. világháborútól a II. végéig terjedő időszakát.

Szeptember 26.

60 éve (1945) halt meg **BARTÓK BÉLA** (született: 1881. 03. 25.) zeneszerző, népzene kutató, zongoraművész, a XX. század világhírű magyar komponistája. Népdalgyűjtői teljesítménye talán még zeneszerzői hagyatékánál is jelentősebb. Életműve mind a magyar, mind az egyetemes zenetörténet szempontjából korszakalkotó jelentőségű volt. 1988. július 7-én hamvait Budapesten helyezték végső nyugalomra.

Szeptember 27.**Idegenforgalmi világnap / A turizmus világnapja**

1980 óta ünneplik az Idegenforgalmi Világszervezet (WTO) határozatára annak emlékére, hogy 1970-ben szeptember 27-én fogadták el a szervezet alapítására vonatkozó okmányt.

Szeptember 30.**A Nép mese Napja**

A Magyar Olvasástársaság idejének kezdeményezése, hogy Benedek Elek születésnapját a Nép mese Napjaként tiszteljük ezentúl. Ennek keretében szerveznek rendezvényeket, és kéri a könyvtárosokat, óvónőket, pedagógusokat, szülőket és gyerekeket, hogy ezen a napon emlékezzenek meg mesemondóinkról, mesegyűjtőinkről, és a mesékbe szőtt bölcsesség máig érvényes üzeneteiről.

A helyi önkormányzatok napja Magyarországon

Az Országgyűlés 57/2000. (VI.16.) határozata a Helyi Önkormányzatok Napjává nyilvánította szeptember 30-át, annak emlékére, hogy 1990-ben ezen a napon tartották az első helyhatósági választásokat Magyarországon.

Október 1.**Az idősök világnapja**

Minden évben október 1-jén emlékeznek meg világszerte az idősokről, miután az ENSZ közgyűlés 1991-ben e napot az idősök világnapjává nyilvánította

Zenei világnap

Az UNESCO Nemzetközi Tanácsának határozata alapján - Yehudi Menuhin hegedűművész és az UNESCO zenei tanácsának kezdeményezésére - 1975 óta ünneplik rendezvényekkel és koncertekkel a Zenei Világnapot.

Október 2.**Az állatok világnapja**

Az Állatok Világnapja október 4-e, Szent Ferenc ünnepe, aki az állatok védőszentje. Ennek emlékére világszerte október első vasárnapján hívják fel a figyelmet az állatok védelmére. Magyarországon 1991 óta tartják. Eredetileg a vadon élő állatok védelmére figyelmeztettek, és pusztításuk ellen tiltakoztak, ma már azonban minden védtelen állatért protestálnak.

Október 7.

95 éve (1910) született **TABI LÁSZLÓ** kétszeres József Attila-díjas író, újságíró. Több, mint húsz vígjátékát játszották magyar és külföldi színpadokon, legnagyobb sikerét a Különleges világnap című darabjával aratta.

Október 8.

60 éve (1945) halt meg **FELIX SALTEN** (született: 1869. 09. 06.) osztrák író Elbeszéléseket, egyfelvonásosokat is írt, de elsősorban állatregényeivel vált ismertté, amelyek közül a Bambi, valamint a Bambi és gyermekei világsikert aratott, Walt Disney rajzfilmen is feldolgozta.

Október 9.

15 éve (1999) halt meg **OTTLIK GÉZA** (született: 1912. 05. 09.) Kossuth- és József Attila-díjas író, műfordító. Sajátos írói látásmódja és technikája: az élet és a művészet, a tényleges és a kitalált egymással való felcserélhetősége, az értelmezés és újraértelmezés kényszere. Az 1959-ben megjelent Iskola a határon című főművét joggal tartják a XX. század egyik legjelentősebb magyar regényének.

Október 10.

130 éve (1875) halt meg **ALEKSZEJ KOSZTANTYINOVICS TOLSZTOJ** (született: 1817. 09. 05.) orosz költő, elbeszélő, író.

A lelki egészség világnapja

A Lelki Egészség Világszervezete október 10-ét a lelki egészség világnapjává nyilvánította. Magyarországon 1994-től tartják.

Október 15.**A látássérültek nemzetközi napja - A fehér bot nemzetközi napja**

Az ENSZ 1969-ben nyilvánította e napot a vakok világnapjává. Célja a közvélemény figyelmének felhívása a vakok és gyengénlátók sajátos helyzetére, keresve gondjaik megoldásának lehetőségeit, a társadalomba való széles körű és teljesebb értékű beilleszkedésük útját.

Október 18.**A Magyar Festészet Napja**

A DunapArt Művészeti Társaság 2002-ben hirdette meg a Magyar Festészet Napját, amelyet október 18-án, Szent Lukács napján ünnepelnek, aki nem csak mint evangélista vált híressé, hanem mint a festők védőszentje is.

Október 24.**A Magyar Operett Napja**

2002 óta ünneplik a két nagy magyar operettszerző, Kálmán Imre születésének és halálának, valamint Lehár Ferenc halálának emlékére.

Október 28.

125 éve (1880) született **HATVANY LAJOS** (meghalt: 1961. 01. 12.) Kossuth-díjas író, kritikus, irodalomszervező, akadémikus. A tehetséges fiatal alkotók elismertetését írásai mellett jelentős pénzadományokkal is segítette, így Adyt, József Attilát és Tóth Árpádot is. Irodalomtörténészként egész életén át foglalkozott Ady és Petőfi életével és életművével.

Október negyedik hétfője**Iskolai Könyvtárak Nemzetközi Világnapja**

1999 óta minden évben arra hívják fel a figyelmet, hogy az iskolai könyvtáraknak kulcsfontosságú a szerepük az iskolai képzésben.

Október 26.

55 éve (1950) halt meg **PUKÁNSZKY BÉLA** (született: 1895. 12. 22.) irodalomtörténész, akadémikus, egyetemi tanár. Főként a magyarországi német irodalom és művelődés, valamint a magyar-német irodalmi kapcsolatok történeti feltárásával foglalkozott.

* * *

OLVASD EL!

Jane Austen: Büszkeség és balítélet

1813-ban jelent meg Jane Austen *Büszkeség és balítélet* című regénye. Sokan ezt a regényt tartják az angol író legjobb művének. Első változata 1796 körül készült el, ami akkor az *Első benyomások* címet kapta. Jane Austen (1775-1817) az angol regényirodalom klasszikusa, hat regénye és kisebb művei a XVIII. század végének, a XIX. század elejének vidéki angol társadalmáról festenek tanulságos és szórakoztató tablóképet. Az író nő aprólékos és minden szentimentalizmustól mentes realizmusával egyedül áll a romantika világában, mint a lélektani regény angol képviselője. Világa szinte groteszken szűk, de ebben a szűk birodalomban olyan magabiztosan mozog, hogy minden szava hiteles, minden ítélete emberismeretből fakad. Alig esik benne másról szó, mint ifjú hölgyekről, akiknek már igazán férjhez kellene menniük, és titokzatos fiatalemberekről, akiknek titokzatossága abban áll, hogy mégsem akarják elvenni az ifjú hölgyeket. Ezeket az apróságokat utolérhetetlen női okossággal és kedvességgel adja elő. Az öreg kisasszonyok éleslátása és beszélőkedve válik művészetté Jane Austenben. Aki szereti a pletykát és az ún. emberi dolgokat, mindig örömet fog találni ezekben a történetekben.

Az angol regénytörténetnek talán a leghíresebb kezdőmondata: "Általánosan elismert igazság, hogy a legényembernek, ha vagyonos, okvetlenül kell feleség." Jane Austen a könyv első mondatában példaszerűen meghatározza tárgyát és behatárolja látókörét. Cselekménye, mint minden jó elbeszélésé, egyetlen mondatban összefoglalható: egy fiatalember megváltoztatja modorát (büszkeségét), mire egy kisasszony megváltoztatja véleményét (balítéletét).

A regény a klasszicista szerkesztési elveknek megfelelően hármastagolású.

Az első rész komikus szituációk sorára épül, s az események úgy követik egymást, hogy állandóan növekszik a főszereplők közötti távolság, s a félreértések és félreismerések sora kétevéssé teszi, valaha is összekerülhet-e Elizabeth és Darcy. A

figurák a társasági együttlétek bonyolult koreográfiájának megfelelő szerepükben jelennek itt meg.

A második rész az utazások története, mely a szereplők belső életére teszi a hangsúlyt. Az egyébként állandóan tevékeny szereplők itt néha "gondolataikba merülnek", megtanulnak hallgatni, csendben lenni.

A harmadik részben a szereplők visszatérnek az eredeti helyszínre, ahol a fiatalok, miután felismerték értékrendjük azonosságát, végre megvallhatják egymás iránt való szerelmüket. E befejező részben a főszereplők belső és külső világa egyensúlyra jut.

Aki Jane Austent olvassa, az a civilizált emberben, a 18. század legelbűvölőbb arcvonásaiban gyönyörködhet, a fantasztikus nyelvi magabiztosságot, a tiszta, jól belátható világi hierarchiát, az értelmes ember nyugodtságát és fegyelmét csodálhatja.

Regényei:

- 1811. *Értelem és érzelem*
- 1813. *Büszkeség és balítélet*
- 1814. *Mansfield park*
- 1815. *Emma*
- 1817. *A klastrom titka*
- 1817. *Meggyőző érvek*

B.A.

★

Lev Tolsztoj: Háború és béke

Nagyon sok olvasó akad, akit ha megkérdezzük, hogy melyiket tartja a világ legjobbnak, legszebb regényének, habozás nélkül azt feleli, hogy a **Háború és békét**. Kétségtelen, az elbeszélő prózájának ezeréves távlatokban is ez az egyik legfőbb műve. Ahányszor olvassa az ember, annyiszor talál újat és újat benne.

Nem csupán történelmi regény egy korszakról, hanem abban az ábrázolt korban felvonul a társadalom minden rétege, benne van az egész 19. század eleji orosz élet: az író pazar bőséggel, hitelesen mutatja be az egész cári udvart, az arisztokrata szalonokat, a csatateret, a béke és a háború világát, s nemcsak a főalakjait dolgozza ki aprólékos gondnal, hanem a

érzelmeik erősödnek, gyengülnek, indulatok törnek fel, meghitt szerelmes pillanatok nagy távlatú csataképek váltanak. A regény eszmeiségét leginkább a három főalak képviseli. Pierre Bezuhov Tolsztoj eszmei fejlődését tükrözi; Andrej herceg a hamis eszményeket követő, majd magára találó orosz nemes figurája; Natasa alakjában az író a lány természetessége, a néphez való közelsége vonzza. A mű szerkezetét meghatározza, hogy az egyes sorsok párhuzamosan futnak, majd bizonyos csomópontokban találkoznak. Tolsztoj különös gonddal figyel a emberi lét örök mozzanatait. Ezek: születés-szerelem-halál.

A mű egyik legmeghatóbb jelenetsora, amely mély benyomást tett rám: az orosz nemesi értelmiség egyik típusa Andrej Bolkonszkij, aki Napóleon bűvköréből indul a hírnév és a hatalom vágyától vezérelve és saját sorsot követelve magának a fokozatos és teljes kiábrándulás felé. De csak sebesült tehetetlenségében fekvve, Napóleonnak az életet lekicsinylő szavait hallva, és a halál közelében döbben rá, hogy milyen semmi az ember, az ő Napóleonja is, a határtalan és fenséges csillagos éggel szemben. E felismerés nyomán ébred föl benne a megbocsátó szeretet, s kerül a lelki béke állapotába, melyet a természetnek és a történelemnek az összhangja világít be fényével. A lélek belső békéje, a boldogságérzés az, ami Andrejt haldoklásában is eltölti. Tolsztoj nagy hősei (Andrej, Pierre, Marja hercegnő, Natasa Rosztova és Nyikolaj Rosztov) állandóan úton vannak erkölcsi önmaguk felé. Befelé

vezet ez az út, nem a világba. Nem a boldogságot keresik, hanem önmagukat. Azt, hogy miképpen lehetnének méltók a boldogságra.

A **Háború és béke** közösségi, családi, szerelmi, társasági, háborús regény egyszerre, természeti idillt és véres történelmet, lírát és filozófiát foglal magába: az egyetemes irodalom kivételes alkotása.

Lev Tolsztoj egyéb művei:

Gyermekkor 1852
 Ivan Iljics halála 1886
 Vallomásaim 1882
 Serdülőkor 1854
 Mi tegyünk tehát? 1886
 Ifjúság 1857
 A sötétség hatalma 1886
 A földesúr délelőttje 1856
 Kreutzer-szonáta 1889
 Luzern 1857
 Az ördög 1890
 Újoncozás 1863
 Mi a művészet? 1898
 Kozákok 1867
 Hadzsi Murat 1896-1910
 Háború és béke - 1865-1869
 Feltámadás 1900
 Mesék - 1870-1875
 Az élő halott 1900
 Anna Karenina 1875-1877
 Bál után 1903

U.P.

* * *

Szerkesztő: Szarvas Beatrix
 Telefon: (46) 503-120
 E-mail: szarvasbea@rfmlib.hu
 Kiadja a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár
 Felelős kiadó: Venyigéné Makrányi Margit igazgató
 Készült 300 példányban
 Rota eng. sz.: 20/2005.